

High Court

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีที่ 6 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2562

นโยบายประธานศาลฎีกา

แผนงานผู้บริหารศาลฎีกา

บทสัมภาษณ์เลขาธิการศาลฎีกา

บทสัมภาษณ์ประธานแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา

D-Court

ถามมา - ตอบไป

เล่าเรื่องจากเมืองนอก

ระบบกฎหมายของศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คดีจางไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ

รู้จักกับผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลฎีกา

รอบรู้จวนรอบ

บก.พิศทาย

จุลสารศาลฎีกาฉบับนี้จัดทำขึ้นฉบับตรงกับช่วงที่รัฐบาลจัดนิทรรศการและจัดแสดงขบวนเรือพยุหยาตราทางชลมารค ณ บริเวณท้องสนามหลวง ภาพปกจึงเป็นภาพหัวเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ โดยมีอาคารศาลฎีกาอยู่เบื้องหลัง นอกจากนี้ ยังเป็นฉบับเปิดศักราชผู้บริหารศาลฎีกาชุดใหม่ ได้แก่ ท่านประธานศาลฎีกา ท่านรองประธานศาลฎีกา 6 ท่าน และท่านประธานแผนกทั้ง 11 แผนก อีก 11 ท่าน รวม 17 ท่าน เนื้อหาสาระประกอบด้วยบทสัมภาษณ์ ท่านโสภณ วัฒนพันธุ์ ประธานศาลฎีกา และท่านคณบดีทนายชัย ฉายไพโรจน์ เลขาธิการศาลฎีกา ถึงแนวทางในการทำงานของท่าน ตามมาด้วยภาพผู้บริหารศาลฎีกา โดยเล่มนี้มีธีม (Theme) เนื้อหาเกี่ยวกับคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงมีบทความจากท่านเลขาธิการแผนกเกี่ยวกับระบบกฎหมายอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และบทสัมภาษณ์ท่านประธานแผนก นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากท่านอธิคม อินทุภูติ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา เขียนบทความที่น่าสนใจเกี่ยวกับคดีจำเลยไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน มีบทความเกี่ยวกับ D-Court จากส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศในศาลฎีกา ส่วนคอลัมน์สัปดาห์อย่างท่านคณบดีทนายชัย ฉายไพโรจน์ ก็ขอพักการเขียนบทความไปเนื่องจากภารกิจในตำแหน่งเลขาธิการศาลฎีกาที่มากมาย จนไม่มีเวลาจรดปากกามาลงจุลสาร อย่างไรก็ตาม ทางคณะบรรณาธิการก็มีคอลัมน์ทดแทนในชื่อ “เล่าเรื่องจากเมืองนอก” โดยจะเชิญท่านผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้ช่วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาเขียนเล่าเรื่องที่ได้ออกไปศึกษาอบรมในหัวข้อต่าง ๆ ในต่างประเทศในเชิงบันเทิงคดีกลาย ๆ คอลัมน์ปกิณกะก็เป็นบทสัมภาษณ์ท่านผู้อำนวยการสำนักอำนาจการประจำศาลฎีกาท่านใหม่ คอลัมน์ถามมา-ตอบไป ส่วนคำสังคำร้องก็คัดคำถามที่เกี่ยวข้องกับการทำงานมาตอบให้เห็นเป็นแนวทางในการทำงาน ตบท้ายด้วยคอลัมน์ “รอบรู้ชวนอร่อย” สำหรับปักษ์นี้ บก. ขอพาไปชิมถึงสองร้านสองสไตล์ เป็นร้านอาหารสมัยใหม่ สไตล์โฮมมี่ กับร้านกาแฟเก๋ ๆ หลังวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร ไม่ใกล้ไม่ไกลจากศาลฎีกาของเรา ช่วงนี้เป็นวาระแห่งการโยกย้าย มีท่านผู้พิพากษาศาลฎีกาและผู้ช่วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาย้ายมาที่ศาลฎีกาเป็นจำนวนมาก บก. ขอต้อนรับทุกท่านด้วยความยินดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านผู้อ่านจะได้รับสาระและเกร็ดความรู้จากจุลสารฉบับเปิดศักราชเล่มนี้บ้างไม่มากก็น้อย และยินดีน้อมรับคำติชมทุกประการขอรับ

mr_ruangsit@yahoo.com

บทความ ข้อความ หรือความเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในจุลสารศาลฎีกา เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งศาลฎีกา และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

3 - 6	นโยบายประธานศาลฎีกา
7	บทสัมภาษณ์เลขาธิการศาลฎีกา
8 - 9	แนะนำผู้บริหารศาลฎีกา
10	ระบบกฎหมายของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
11 - 13	บทสัมภาษณ์ประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา
14 - 16	คดีจำเลยไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ
17	D-court
18 - 19	เล่าเรื่องจากเมืองนอก AIX-EN-PROVENCE
20	ปกิณกะ: รู้จักกับผู้อำนวยการสำนักอำนาจการประจำศาลฎีกา
21	รอบรู้ศาลฎีกา
22	ถามมา-ตอบไป
23	รอบรู้ชวนอร่อย

คณะทำงาน

บรรณาธิการ : นายเรืองสิทธิ์ ตันกาญจนานุรักษ์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นางนาคยา ทองสุก

คณะทำงาน : นางสาวภาวิณี สุชีทรัพย์ • นางชนิดาภา ภู่อแสน
นายรัฐพล ทองมาก • นางสาวแสงเดือน ยิ่งสัมพันธ์เจริญ
นางพัชรินทร์ นิธิพิเชฐ • นางสาวศุกลภัทร วัฒนราชฤทธิ์
นางโชติมา อินทร์ธีราช • นางสาวภาวดี ภาณุธรรมชัย
นางสาวอัญพัชญ์ จิระพงศ์พี • นางสาวเนตรนภา นาคปาน
นายสมชาย วรเลิศ • นางสาวรัตติรินทร์ อาริยะวีรากุล
นายสกนธ์ เรืองนุ่ม (ออกแบบ, ประสานงาน)
นางสาวพรประภา ทรงฤกษ์ (พิสูจน์อักษร)

นโยบาย
ประธานศาลฎีกา
นายไสลเกษ วัฒนพันธุ์

พนักกิจของศาลยุติธรรมไม่ได้มีความแตกต่างกันมากนักในสาระสำคัญ สิ่งที่เราจะคำนึงถึงก็คือความยุติธรรมระดับข้อขัดแย้งได้อย่างไร ให้สะดวกรวดเร็ว ได้ความเป็นธรรม สิ่งที่แตกต่างกันของนโยบายในแต่ละปีที่เราจะมุ่งเน้นแก้ปัญหาที่เราเผชิญในแต่ละด้าน ความต้องการเร่งด่วนของประชาชน ปีนี้เป็นปีแรกที่ได้มาซึ่งนโยบายของประธานศาลฎีกา โดยมีการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนข้าราชการทั่วไป บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ประชาชนที่ต้องรับบริการจากศาลยุติธรรม จึงมีการออกแบบสำรวจเพื่อที่จะได้มาซึ่งความเห็นของประชาชน มีแบบสอบถามที่ส่งมาทางออนไลน์และส่งมาทางหนังสือโดยตรง รวมทั้งสิ้น 567 ราย เป็นบุคลากรภายในของเรา 354 ราย เป็นประชาชน 218 ราย สัดส่วนข้าราชการภายในร้อยละ 60 ประชาชนร้อยละ 40 จากแบบสอบถามดังกล่าวสามารถประมวลเป็นนโยบายได้ห้าประการ

นโยบายข้อแรก คือ ยกระดับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหาและจำเลย โดยคำนึงถึงเหยื่ออาชญากรรมและความสงบสุขของสังคม เราจะส่งเสริมการปล่อยชั่วคราวในการพิจารณาคดีให้มากขึ้น สถิติปีที่ผ่านมามีคำร้องขอปล่อยชั่วคราว 297,000 คดี โดยประมาณ ศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวร้อยละ 92 ไม่อนุญาตให้ปล่อยเพียงร้อยละ 8 สังคมบอกว่าศาลไม่ค่อยอนุญาตให้ปล่อยตัวจำเลยโดยอ้าง

รัฐธรรมนูญ มาตรา 29 ที่บอกว่า トラบใดคำพิพากษายังไม่ถึงที่สุดให้ถือว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ อยากจะเรียนว่าผู้บริสุทธิ์มีทั้งชาวสะอาด ขาวหม่น ขาวเทา เทาใกล้ดำ วัดกันอย่างไร การที่เจ้าพนักงานตำรวจจับผู้ต้องหามาแล้ว อยู่ระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ยังไม่รู้เลยว่ามีความผิดหรือไม่ เจ้าพนักงานตำรวจสรุปสำนวนเชื่อว่ากระทำความผิด พนักงานอัยการสั่งฟ้อง คดีได้สำนวนมูลฟ้องอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ศาลได้สำนวนมูลฟ้องเสร็จแล้ว ประทับรับฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษ พิพากษาว่ามีความผิด คดีไปสู่ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนว่าผิด ดังนั้นบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ว่าตราบใดยังไม่มีความพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ถือว่าจำเลยยังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ มันค้านกับความเป็นจริง เรามีบทบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีพิจารณาความอาญาที่บอกว่าคำพิพากษาศาลชั้นต้นผูกพันจนกว่าจะมีการยกเลิกเพิกถอนหรือแก้ไข คำพิพากษาของศาลที่ตัดสินว่าจำเลยกระทำความผิดยังผูกพันอยู่ ข้อสันนิษฐานที่บอกว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ ตรงนี้มีข้อสงสัย เพราะฉะนั้นศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์จะตัดสินก็ถือว่ายังบริสุทธิ์อยู่ อย่างไรก็ดี เรามีดุลพินิจในการปล่อยชั่วคราวสามารถกำหนดมาตรการต่าง ๆ ประกอบการปล่อยชั่วคราวได้ ท่านผู้พิพากษาจะต้องยึดกฎหมายอาญาเป็นหลัก ต้องพิจารณาว่าจำเลยจะหลบหนีไหม จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานไหม จะไปคุกคามผู้เสียหายไหม จะไปสร้างความเดือดร้อนให้ประชาชนไหม กำหนดเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวเข้มข้นขึ้นได้ไหม เช่น เมื่อปล่อยแล้วต้องมารายงานตัวเป็นระยะ ๆ เมื่อปล่อยเอากำไลไปอันหนึ่ง จะใส่ข้อเท้าหรือข้อมือก็แล้ว แต่เราสามารถติดเครื่องอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้าง

หลักประกันว่าจำเลยจะไม่หนีหรือจะต้องอยู่ในสายตาของเรา นอกจากนี้ ยังมีพระราชบัญญัติในการติดตามควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีคดี โดยการมีสินบนนำจับ มีเงินรางวัลสำหรับผู้แจ้งเบาะแส ช่วยทำให้มาตรการในการติดตามผู้หลบหนีเข้มข้นมากขึ้น คณะทำงานของผมจะออกรายละเอียดเป็นข้อเสนอแนะในการพิจารณาปล่อยชั่วคราวมากขึ้น มีมาตรการทางเลือกอะไรบ้าง การที่จะใช้เพื่อยกระดับความมั่นใจว่าจะได้ตัวมาพิจารณาคดี การกำหนดวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมกับผู้ต้องหา เหยื่ออาชญากรรม ผู้เสียหาย ผู้ประหารบางในสังคม ราคาประกันสมควรที่จะแจ้งให้ประชาชนทราบทั้งบนบอร์ดหน้าศาลและในเว็บไซต์ เพื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยจะได้รู้ว่าจะต้องเตรียมหลักทรัพย์เท่าไร นอกจากนี้ ในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวโดยที่ยังไม่ต้องพิจารณาหลักทรัพย์ สามารถบรรเทาภาระให้แก่ประชาชนได้มากพอสมควร อีกเรื่องหนึ่งที่อยากจะเชิญชวนให้ศาลต่าง ๆ ทั่วประเทศใช้มากขึ้น คือการใช้แบบประเมินความเสี่ยง

นโยบายข้อที่สอง คือ ยกระดับมาตรฐานการพิจารณาพิพากษาคดี เพื่อให้ความยุติธรรมเป็นที่ประจักษ์ ถ้าเราพิจารณาคดีไม่ละเอียดถี่ถ้วน แม้ได้ผลออกมาจริง มีผู้แพ้ผู้ชนะจริง แต่อาจไม่ได้สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เราต้องพิจารณา เวลานี้สัณณิติคดีที่พิจารณาพิพากษามีความรวดเร็วเป็นที่น่าพอใจแล้ว เราควรต้องหันกลับไปดูคุณภาพคำพิพากษาที่เราทำ เราตัดสินคดีด้วยความรอบคอบเป็นธรรมหรือไม่ เพราะความรวดเร็ว แต่ถ้าปราศจากความละเอียดรอบคอบ ก็คือความอยุติธรรม ข้อบกพร่องที่ปรากฏขึ้นสู่ศาลฎีกาเยอะมาก ที่ศาลชั้นต้นนั่งพิจารณาคดีไม่ครบองค์คณะแล้วมาลงชื่อภายหลัง เราจำเป็นต้องเคร่งครัดการนั่งพิจารณาให้ครบองค์คณะ เกี่ยวกับการยกระดับมาตรฐานการพิจารณาพิพากษาคดีและการให้บริการแก่ประชาชน เราเคยประเมินศาลเราหรือไม่ สมัยก่อนเรามีการตรวจสอบศาล มีการคัดเลือกศาลดีเด่น ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการให้บริการ การดูแลประชาชน ไม่ได้มุ่งไปที่เนื้อหาสาระของการพิจารณา ถ้าเรามีแบบที่จะประเมินตัวเอง ประเมินทุกด้าน ประเมินการพิจารณาคดี ประเมินโดยประชาชน ประเมินความสะอาดของศาล ประเมินสภาพแวดล้อมของศาล คະແນນທີ່ໄດ້ຈະບອກວ່າຜົນການປະເມີນນີ້ຢູ່ໃນລະດັບດີຫຼາຍ ດີຕ້ອງແກ້ໄຂ ພໍໃຊ້ ແບບປະເມີນນີ້ຕ້ອງລະເຢີຍ ພົມຫວັງວ່າຜູ້ບໍລິຫານຮຸ່ນຕໍ່ໄປຈະຕ້ອຍອດຕ່ອດຽນນີ້ ປີນີ້ຈະເປັນປີເລີ່ມຕົ້ນຂອງການໃຊ້ແບບປະເມີນ ພົມເມີນວ່າຈະດີເລີຍ ແຕ່ຈະເປັນຖານະທີ່ສາລະທຸກສາລະຈະມີແບບປະເມີນຈະຮູ້ຈັກຕົວຕົນຂອງຕົນເອງ

นโยบายข้อที่สาม คือ นำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการอำนวยความสะดวก การพิจารณาพิพากษาคดี และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยคำนึงถึงช่องทางอื่นที่สะดวกและประหยัด

“ กรีนคอร์ทในที่นี้คือ มีความบริสุทธิ์ สะอาด ชื่อสัตย์สุจริต ขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมประกาศให้ประเทศไทยรู้ว่าต่อไปนี้จะก่อสร้างทุกโครงการของศาลยุติธรรมจะกำหนด TOR ว่า จะต้องคำนึง ดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมด้วย ”

สำหรับประชาชนที่ยังไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ เนื่องจากศาลยุติธรรมทั่วประเทศมีเป็นจำนวนมาก จะต้องทำให้เป็นแบบฟอร์มเดียวกัน สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันได้ การนำเทคโนโลยีมาใช้หวังว่าเป็นทางเลือกให้แก่ประชาชน อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็วขึ้น การพิจารณาพิพากษาคดี รายละเอียดคดีจะทำงาน จะติดตามจากเทคโนโลยีว่าการทำงานมีวาระอะไรที่จะต้องประกาศใช้ในโครงการเหล่านี้เมื่อถึงเวลา หลายศาลได้บันทึกภาพและเสียง ช่วยได้มาก เมื่อคดีขึ้นสู่ศาลสูง ทำให้เปิดดูภาพหลักฐานได้ว่าการกล่าว การพูดจริงหรือไม่

นโยบายข้อที่สี่ คือ เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการบริหารงานบุคคลด้วยการสร้างสมดุลระหว่างจริยธรรมระบบอาวุโส และความสามารถ ประเด็นนี้ผมคิดว่าเป็นข้อที่ต้องทบทวนหรือไม่ว่า เราเกิดมาเพื่อเป็นผู้พิพากษา เราไม่สามารถเป็นผู้บริหารได้ทุกคน บางคนก็ไม่ชอบการบริหารงานบุคคลโดยการประเมินอาวุโสควบคู่ไปกับความรู้ความสามารถ จริยธรรมเป็นตัวตัดสินสุดท้ายอยู่แล้ว มีความประพฤติ มีความสามารถที่จะเป็นผู้นำ ข้อนี้จะทำให้เราสามารถได้คนที่เหมาะสมกับงาน จะได้คนที่อยากจะเป็นผู้บริหาร สามารถจะทำงานในเชิงบริหารได้ ถ้าเรายังยึดมั่นในระบบอาวุโสแข็งเกินไป ต้องผ่านหลักสูตรในการเป็นผู้บริหาร สิ่งนี้จะต้องช่วยกันในการบริหารที่จะส่งเสริมคนของเรา ไม่ว่าจะเป็นผู้พิพากษาหรือธุรการให้เข้มแข็งในเรื่องจริยธรรม มีความภูมิใจในงานของตัวเอง มีความสุขในสิ่งที่ทำงาน การให้บริการของประชาชน การมีจิตใจที่จะให้บริการแก่สาธารณะยังเป็นหัวใจสำคัญ ยังต้องเป็นแบบนี้ตลอดไป ทุกยุคทุกสมัยของการบริหารงาน ศาลเราต้องมีจิตสำนึกว่าเราไม่ได้เป็นเจ้านายของประชาชน เราคือผู้รับใช้ประชาชน เราคือผู้อำนวยความยุติธรรม เราต้องสร้างตรงนี้ให้ได้ ให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง ผมเชื่อว่าศาลเราจะอยู่ในใจและอยู่ในความศรัทธาของชาวบ้าน เรื่องที่เราจะต้องทำจริง ๆ คือ ศาลจะต้องพัฒนาให้มีความอดทน มีสติ ไม่ใช่อยากจะทำอะไรก็ทำ ศาลไม่พึ่งใช้ความรุนแรง ศาลพึ่งแก้ปัญหาโดยใช้สันติวิธี เรื่องนี้ต้องสอนน้อง ๆ ของพวกเราให้เข้าใจถึงกระบวนการที่จะดำรงสถานะความเป็นตุลาการ เป็นผู้นำในสังคมที่ต้องแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี ให้พวกเราทำงานอย่างมีสติ ต่อไปนี้ทุก 5 ปี เรามีการตรวจสุขภาพร่างกายและจิตใจ ทำนวดสนา หงส์เจริญ เป็นประธานคณะทำงานยกย่องระเปียบตรงนี้อยู่

นโยบายข้อที่ห้า คือ สนับสนุนบทบาทของศาลในการบังคับใช้กฎหมายที่ส่งเสริมรักษาสีงแวดล้อม และที่ไม่ก่อการะหรือเป็นพลร้ายต่อประชาชนและสังคม ข้อนี้ทำไม่ถึงยกประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นอะไรที่อยู่ใต้จิตสำนึกของคน เรา

เผชิญกับวิกฤตภัยธรรมชาติ เราเผชิญวิกฤตด้วยองค์กรของเรา ภายใต้นโยบายหลัก คือ ศาลเป็นสีเขียวหรือกรีนคอร์ท (Green Court) ไม่ปลูกต้นไม้ก็อย่าตัด อันนี้สำคัญมาก กรีนคอร์ทในที่นี้คือ มีความบริสุทธิ์สะอาด ซื่อสัตย์สุจริต ขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมประกาศให้ประเทศไทยรู้ว่า ต่อไปนี้การก่อสร้างทุกโครงการของศาลยุติธรรมจะกำหนด TOR ว่า จะต้องคำนึง ดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมด้วย จะเป็น TOR ฉบับแรกของสัญญาการก่อสร้างที่ประเทศไทย ที่อื่นไม่มี ท่านคงเห็นข่าว เรามีที่อยู่ตรงปากช่อง 250 ไร่ เราคิดว่าถ้าเราปล่อยทิ้งไว้ ชาวบ้านก็บุกรุก สมควรจะมีสถาบันฝึกอบรมแห่งที่สอง นอกจากที่ถนนรัชดาภิเษก กบศ. อนุมัติงบประมาณแล้วประมาณ 70,000,000 บาท เพื่อออกแบบในการทำสถาบันฝึกอบรม เราจะใช้พื้นที่ในการส่งเสริมสิ่งแวดล้อม ให้สังคมได้เห็นว่าศาลทำอะไร หลังจากออกแบบเสร็จ เราวางแผนได้สเคปเรียบร้อยแล้ว เราจะไปปลูกป่ากันที่นี่ ถ้าศาลใดมีโครงการไม่ว่าจะเป็นจิตอาสาโครงการรักษาสีงแวดล้อม เอาสีเขียวไปลงที่นี้ ลงตามแลนด์สเคปที่เรากำหนดไว้ ผมเชื่อว่าภายใน 10 ปี ตรงนี้จะเป็นป่าอีกแห่งหนึ่งของปากช่อง โดยมีมือของพวกเรา ผมคิดว่าภายใต้การบริหารที่ผมบริหารต่อไปยังคงเปิดรับความเห็นของท่านเสมอ อะไรที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรของเรา ขอให้ท่านอย่าลังเลที่จะตอบรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ โอกาสที่เราจะได้สื่อสารแลกเปลี่ยนในเชิงนโยบาย มาวิจารณ์ การทำงานซึ่งกันและกัน คงจะมีโอกาสต่อไปในอนาคตอันใกล้

บทสัมภาษณ์

นายคมน์ทงชัย ฉายไฟโรจน์

เลขานุการศาลฎีกา

พรประกาศ ทรงฤกษ์

อดีต

คำ

แห่งเลขานุการศาลฎีกาถือเป็นตำแหน่งที่สำคัญ เพราะกำกับดูแลงานธุรการของศาลฎีกา และยังเป็นตำแหน่งที่ต้องถ่ายทอดนโยบายของท่านประธานศาลฎีกาไปสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังต้องถือว่าได้รับความไว้วางใจจากท่านประธานศาลฎีกาเป็นอย่างมาก

ขอเรียนถามถึงประวัติการทำงานที่ผ่านมาของท่านว่าเป็นอย่างไร:

เลขานุการศาลฎีกา: ผมเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาคนที่ 33 รับราชการตั้งแต่ปี 2536 ตอนแรกเริ่มรับราชการที่หัวเมืองต่างจังหวัด สุดท้ายก็ย้ายเข้ามาใกล้ ๆ แล้วมาอยู่ที่ศาลจังหวัดสุพรรณบุรี จากนั้นได้ไปเรียนต่อปริญญาโท ที่สหรัฐอเมริกา และกลับมาอยู่ที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง 6 ปี และไปเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลล้มละลายกลาง ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ในระหว่างที่เป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ก็เรียนปริญญาเอกเศรษฐศาสตร์ ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และก็ไปทำวิจัยที่สถาบัน Max Planck ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และไปทำวิจัยที่มหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ จนจบกลับมา หลังจากนั้นก็มาเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหล่มสัก ผู้ช่วยผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงนครสวรรค์ และผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดชลบุรี และกลับเข้ามาเป็นหัวหน้าคณะในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง 1 ปี และไปเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลล้มละลายกลางอีก 5 ปี จากนั้นก็ย้ายมารับราชการที่ศาลฎีกา

ก่อนรับตำแหน่งเลขานุการศาลฎีกา ท่านเคยทำงานในตำแหน่งใด และมีหน้าที่ความรับผิดชอบเพียงใด:

เลขานุการศาลฎีกา: ก่อนมารับตำแหน่งเลขานุการศาลฎีกา ผมเคยทำงานในตำแหน่งรองเลขานุการศาลฎีกา กรองงานให้ท่านประธานศาลฎีกาครับ

คติในการทำงานของท่านเป็นอย่างไร:

เลขานุการศาลฎีกา: ผมคิดว่าเราทุกคนเวลาทำงาน คำพูดที่เราสามารถได้อีกกันทั่วไปคือคำว่า “ทุ่มเท อุทิศตน เสียสละ” แต่ว่ารูปแบบนี้เป็นนามธรรม ใครก็พูดได้ แต่ว่าจะทำจริงอย่างไร เป็นสิ่งที่ต้องใช้ผลงานเป็นเครื่องพิสูจน์ ผมเองไม่ว่าอยู่ที่ศาลไหน ผมจะใช้เวลาอยู่ที่ทำงานเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อขึ้นมารับราชการอยู่ศาลฎีกา 2 ปีที่ผ่านมา น้อยมาก

ที่ผมจะกลับก่อนหกโมงเย็น ผมมาทำงานตั้งแต่เช้า กลับหกโมงเย็นถึงหนึ่งทุ่มทุกวัน หากได้รับมอบหมายให้ทำอะไรก็ทำ แต่เราไม่สามารถบอกได้ว่าเราทำได้ดีที่สุด เราทำได้ตามกำลังของเรา แต่ว่าเราทุ่มเทที่สุดแล้ว ส่วนจะเป็นผลงานที่ดีหรือไม่ เราไม่มีสิทธิ์ตัดสินใจ ดังนั้น ถ้าถามว่าคติในการทำงานของผมเป็นอย่างไร ผมมองว่าตัวเองจะรู้ดีที่สุดว่าเราอุทิศตนมากน้อยแค่ไหน ภาพที่ออกไปคนอื่นจะมองหลายรูปแบบ แต่ผมเชื่อว่าการทำงานคือการทำความดี ทุกครั้งในการทำงาน ถ้าเราทำงานไม่เต็มที่คือเราทำบาป แต่ถ้าเราทำงานเต็มที่คือการทำความดี ส่วนบุญจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผลงานของเราที่จะทำได้อีกต้องเที่ยงตรงเพียงใด คือแม้เราจะตัดสินใจผิดหรือวินัยผิด เพราะว่าเรามีข้อจำกัด แต่ก็ทำเต็มที่ นี่คือนิติในการทำงานของผม คือ “การทำงานคือการทำความดี” ทุกวันที่ตื่นเช้าขึ้นมา มาทำงานก็คิดว่าได้มาทำความดีอีกครั้งหนึ่ง

แนวทางในการบริหารงานของท่านมีอย่างไรบ้าง:

เลขานุการศาลฎีกา: งานของผมคืองานให้บริการ ผมไม่ได้มีอำนาจอะไรเลย ผมเพียงแต่ทำตามอำนาจสั่งการของท่านประธานศาลฎีกา และผมรับใช้ท่านผู้พิพากษาทุกท่าน ไม่ว่าจะเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ผู้พิพากษาอาวุโส หรือผู้ช่วยผู้พิพากษา ผมไม่มีสิทธิ์ที่จะไปโต้แย้งคำสั่งหรือคำขอร้องขอใคร ถ้าผมทำได้ ผมทำ ผมไม่มีแนวทางในการบริหารงาน ผมไม่ใช่ผู้บริหาร ผมเป็นแค่ผู้ให้บริการ ผมมีทีมงานคือส่วนสนับสนุนงานเลขานุการศาลฎีกา และมีรองเลขานุการศาลฎีกาอีก 6 ท่าน มาช่วยงาน ซึ่งผมแบ่งงานกัน เราทำงานเป็นทีม แต่เราทุกคนทราบดีว่าเราทำงานภายใต้แนวคิดที่ว่าเราเป็นผู้รับใช้ เพราะว่าทุกเรื่องจะมุ่งมาที่นี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความไม่สะดวกสบายในที่ทำงาน เรื่องความหนักอกหนักใจ หรือว่าข้อเรียกร้องอื่น ๆ อีกมากมาย เราจึงคิดว่าจะหาอะไรที่เราจะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่รับใช้ทุกท่านให้มากที่สุด มันเป็นคนหน้าที่หน้าที่หนึ่งที่ต้องทำให้ลุล่วงและทำอย่างเต็มที่

ท่านมีสิ่งใดที่อยากจะฝากไปยังผู้อำนวยการศาลฎีกาบ้าง:

เลขานุการศาลฎีกา: คือผมอยากจะให้คิดว่าที่ทำงานคือสถานที่หนึ่งที่เรามาทำงานเพื่อส่วนรวมในระยะเวลาชั่วคราว ทำอย่างไรเมื่อเรากลับไปบ้านหรือวันที่เราไม่อยู่ตรงนี้ เราจะไม่ละเลยแก่ใจว่าเราทำไม่เต็มที่ ทำดีที่สุดแล้ว เราทุกคนต้องเดินจากสถานที่ทำงานตรงนี้ไป จะทำอย่างไรให้ตัวเองภูมิใจทุกครั้งเมื่อหวนนึกถึงว่าครั้งหนึ่งเราเคยอยู่ที่นี้และได้ทำดีที่สุดแล้ว

ผู้บริหาร ศาลฎีกา

นายไสลเกษ วัฒนพันธุ์
ประธานศาลฎีกา

นายสุรพันธุ์ ละอองมณี
รองประธานศาลฎีกา

นายธีระพงศ์ จิระภาค
รองประธานศาลฎีกา

นางเมทินี ชโลธร
รองประธานศาลฎีกา

นายประทีป ตูลพานิจรรมา
รองประธานศาลฎีกา

นายนพพร โพธิ์รังสียากร
รองประธานศาลฎีกา

นายอนันต์ วงษ์ประภารัตน์
รองประธานศาลฎีกา

ผู้ถ่ายภาพ นายกิตติ เกษร นิตกร

นายโสฬส สุวรรณเนตร์

ประธานแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา

นายวุฒิชัย หรุจิตตวิวัฒน์

ประธานแผนกคดีแรงงาน
ในศาลฎีกา

นายจินดา ปิมทะโชติ

ประธานแผนกคดีเลือกตั้ง
ในศาลฎีกา

นายธงชัย เสนามนตรี

ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อม
ในศาลฎีกา

นายอุดม สิทธิวิธธรรม

ประธานแผนกคดีคำสั่งคำร้อง
และขออนุญาตฎีกาในศาลฎีกา

นายประมวญ รักศิลาธรรม

ประธานแผนกคดีผู้บริโภค
ในศาลฎีกา

นางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม

ประธานแผนกคดีล้มละลาย
ในศาลฎีกา

นายอูปีป จิตต์สำเร็จ

ประธานแผนกคดีภาษีอากร
ในศาลฎีกา

นางวาสนา หงส์เจริญ

ประธานแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
ในศาลฎีกา

นายพศวัจน์ กนกนาก

ประธานแผนกคดีพาณิชย์
และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

นายนิพันธ์ ช่วยสกุล

ประธานแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญา
และการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

นายคมน์ทองชัย ฉายไพโรจน์

เลขาธิการศาลฎีกา

ระบบกฎหมายของศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ภาพจาก <https://therhodeslawfirm.com/>

รัชชา สุทธิมา

รองเลขาธิการศาลฎีกา

ในอดีตที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบของนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงเพิ่มมากขึ้น แต่กระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ทุจริตและประพฤติมิชอบ แต่เดิมนั้นล่าช้า และไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เพื่อให้การดำเนินคดีแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในชั้นศาลเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเที่ยงธรรม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงกำหนดให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขึ้นในศาลฎีกา ซึ่งได้แบบอย่างมาจากการจัดตั้งศาลพิเศษในสาธารณรัฐฝรั่งเศส เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือรัวร้ายผิดปกติ โดยมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทำหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริง เพื่อส่งสำนวนการไต่สวนให้อัยการสูงสุดฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาหรือร้องขอให้ทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน แล้วแต่กรณี ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทำหน้าที่แทนพนักงานสอบสวนในระบบสอบสวนเดิม

องค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีประกอบด้วย ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโส ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวน 9 คน ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธีลงคะแนนลับ และให้เลือกเป็นรายคดี และจะต้องออกนั่งพิจารณาคดีเช่นเดียวกับผู้พิพากษาในศาลชั้นต้น การพิจารณาคดีดังกล่าวให้ใช้ระบบไต่สวนแทนระบบกล่าวหา โดยต้องยึดสำนวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร ศาลต้องทำหน้าที่ในการถามพยานเอง แล้วจึงจะให้โจทก์จำเลยถามเพิ่มเติมต่อไป ระบบไต่สวนทำให้ศาลมีบทบาทในการตรวจสอบความจริงและการชี้แจงพยานหลักฐานทั้งหมดอย่างละเอียดทุกแง่มุม ลักษณะเฉพาะของระบบไต่สวนในศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ผู้มีหน้าที่ยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญา คืออัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสามารถฟ้องได้โดยไม่ต้องมีตัวจำเลย ไม่มีการไต่สวนมูลฟ้อง ผู้พิพากษามีบทบาทนำคู่ความในการค้นหาความจริง

การถามพยานจะไม่มีคำถามค้าน และให้ยึดสำนวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นหลัก ศาลมีอำนาจเรียกพยานเอกสารหรือหลักฐานอื่นได้อย่างกว้างขวาง และมีอำนาจพิจารณาและไต่สวนลับหลังจำเลยได้

ปัจจุบันประเภทคดีสำคัญที่เข้าสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ คดีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรัวร้ายผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย รวมทั้งบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแต่เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว คดีเกี่ยวกับการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

หลักในการทำคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น ผู้พิพากษาแต่ละคนต้องความเห็นในการวินิจฉัยเป็นหนังสือและแถลงด้วยวาจาจากก่อนลงมติ โดยมติให้ถือเสียงข้างมาก และคำพิพากษาให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 20 วรรคสาม

การอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา โดยจำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ สำหรับคดีที่ไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษา ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ศาลได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษา องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ ประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวน 9 คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกจากผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโส ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ซึ่งไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อน โดยให้เลือกเป็นรายคดี ในการพิจารณาอุทธรณ์ หากมีปัญหาข้อกฎหมายสำคัญ ผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใดในองค์คณะของศาลฎีกานั้น หรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้น โดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก็ได้ เมื่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือประเด็นใดแล้วให้องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ วินิจฉัย หรือมีคำพิพากษาในเรื่องหรือประเด็นนั้นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ภาพจาก https://www.set.or.th/set/financialplanning/lifeevent.do?name=lifeevent_detail_postretire-9&innerMenuId=47

นายโสฬส สุวรรณบุตร

ประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา

เรื่องสิทธิ ตันกาญจนานุรักษ์

รองเลขาธิการศาลฎีกา

ในฐานะที่ท่านดำรงตำแหน่งประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา จึงขอให้ท่านกล่าวถึงที่มาของการจัดตั้งแผนกนี้ครับ

ประธานแผนกฯ: เหตุผลในการจัดตั้งแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกานั้นสืบเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้มีศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาพิพากษาและ การอุทธรณ์คำพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และ การบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีให้เป็นไปโดยมี ประสิทธิภาพ เป็นธรรม และรวดเร็ว อันจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเริ่ม ก่อตั้งและเปิดทำการครั้งแรก เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2543 เป็นต้นมา

อำนาจพิจารณาพิพากษาของแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในศาลฎีกาเป็นอย่างไรครับ

ประธานแผนกฯ: ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 10 กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังต่อไปนี้

(1) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจาะตามทีบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ดำรงตำแหน่ง ในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจขัดต่อ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(2) คดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจ ปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย

(3) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่น ซึ่งมีโทษบุคคลตาม (1) และ (2) เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (1) หรือ (2) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ บุคคลตาม (1) หรือ (2) เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(4) คดีที่บุคคลตาม (1) หรือกรรมการ ป.ป.ช. หรือ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติตามมาตรา 57 วรรคสอง จงใจไม่ยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริง ที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่า มีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน

ประเภทคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาของแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกามีประเภท และมีรายละเอียดอย่างไรครับ

ประธานแผนกฯ: ประเภทคดีที่ขึ้นสู่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่

(1) คดีอาญาเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเป็นผู้ร่วมกระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(2) คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

(3) คดีกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช.

(4) คดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จงใจไม่ยื่นบัญชีภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จ โดยมีคำขอให้บังคับมาตรการจำกัดสิทธิทางการเมือง และขอให้ลงโทษทางอาญาแก่ผู้ถูกกล่าวหาในคดีเดียวกัน

(5) คดีที่ยกขึ้นพิจารณาใหม่ ซึ่งเป็นคดีที่มีการจำหน่ายคดีชั่วคราว เนื่องจากยังไม่ได้ตัวจำเลยมาศาล ต่อมาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2560 กำหนดให้ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนได้ โจทก์จึงมาขอให้ยกขึ้นพิจารณาใหม่

(6) คดีชั้นวินิจฉัยอุทธรณ์โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวกำหนดให้คู่ความสามารถยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

องค์กรในการพิจารณาพิพากษาคดีของแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเหมือนหรือแตกต่างจากคดีทั่วไปหรือไม่ อย่างไรครับ

ประธานแผนกฯ: พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 11 กำหนดองค์คณะผู้พิพากษาและวิธีคัดเลือกองค์คณะผู้พิพากษาไว้โดยเฉพาะแตกต่างจากคดีทั่วไป องค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา โดยได้รับคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวน 9 คน โดยให้เลือกเป็นรายคดี ในการเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดีจะใช้วิธีการลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษาซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวน 9 คน เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำหรับคดี ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใด อันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินจำนวนดังกล่าว ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก และให้องค์คณะผู้พิพากษาเลือกผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นจำนวน 9 คน เป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน โดยองค์คณะผู้พิพากษามีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีจนกว่าจะสิ้นสุดหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาใช้ระบบไต่สวนหรือระบบกล่าวหา และในทางปฏิบัติเป็นอย่างไรครับ

ประธานแผนกฯ: การพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้ระบบไต่สวน โดยให้ศาลค้นหาความจริง ไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยนำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา และศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม แต่สำหรับคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินนั้น ผู้กล่าวอ้างว่าทรัพย์สินนั้นมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์ต่อศาล ในทางปฏิบัติ การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานจะกระทำโดยเปิดเผย และมีการบันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องบันทึกภาพและเสียง ศาลเพียงแต่บันทึกการกระบวนการพิจารณารวมไว้ในสำนวน ซึ่งคู่ความสามารถขอคัดคำเบิกความพยานและรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลได้

ขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาแตกต่างจากคดีประเภทอื่นหรือไม่ อย่างไรครับ

ประธานแผนกฯ: การพิจารณาคดีของแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความแตกต่างจากคดีทั่วไปของศาลชั้นต้นหลายประการ เช่น (1) หากศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้องจะต้องมีคำสั่งให้โจทก์

ภาพจาก <https://www.sanook.com/money/199305/>

แก้ฟ้องให้ถูกต้อง (2) ศาลมีอำนาจประทับฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏตัวผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล และเมื่อต่อมาออกหมายจับ จำเลย แล้วไม่สามารถจับจำเลยได้ภายใน 3 เดือน นับแต่ออกหมายจับ ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความดำเนินการแทนตนได้ (3) ส่วนกรณี ที่จำเลยมาศาลและทราบนัดแล้ว หลังจากนั้นไม่มาศาลโดยไม่มีเหตุอันสมควร ศาลมีอำนาจไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า (4) ในการไต่สวนพยานบุคคล องค์คณะผู้พิพากษาจะสอบถามพยานเอง แล้วจึงอนุญาตให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม (5) จำเลยทราบนัดฟังคำพิพากษาแล้วไม่มา ศาลจะอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลยได้ทันที

เดิมคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่สามารถ ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาได้ แต่ภายหลังเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2560 แล้ว ได้กำหนดให้คู่ความในคดีสามารถยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา สำหรับองค์คณะผู้พิพากษาในการวินิจฉัยอุทธรณ์นั้น ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะคัดเลือกจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา และต้องไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อน

สถิติคดีในแผนกนับแต่มีการจัดตั้ง ประเภทคดีที่เข้าสู่การพิจารณาพิพากษาสูงสุด 3 อันดับแรก และแนวโน้มปริมาณคดีที่เข้าสู่แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเป็นอย่างไรครับ

ประธานแผนกฯ: คดีที่เข้าสู่แผนกจำนวนสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ คดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน คดีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ตามลำดับ โดยคดีที่รับมาตั้งแต่ปี 2543 จนถึงวันที่ 30 กันยายน 2561 มีปริมาณคดีทั้งสิ้น 926 คดี และคดีที่รับมาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2561 จนถึงวันที่ 30 กันยายน 2562 มีปริมาณคดีทั้งสิ้น 165 คดี สำหรับแนวโน้มปริมาณคดีที่จะเข้าสู่ศาลฎีกา หากท่านผู้อ่านได้ติดตามข้อมูลข่าวสารก็จะทราบว่าปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้วหลายคดี จึงคาดว่าปริมาณคดีที่จะเข้าสู่ศาลฎีกาน่าจะมีจำนวนมาก

จำนวนผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกามีมากน้อยเพียงใดครับ

ประธานแผนกฯ: แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา มีผู้พิพากษาศาลฎีกาประจำแผนก 11 คน ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา 15 คน และผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา 15 คน และมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านธุรการ 23 คน ซึ่งเพียงพอกับปริมาณคดีในปัจจุบัน

ปัญหาและอุปสรรคในการพิจารณาคดีประเภทนี้หรือไม่ อย่างไรครับ

ประธานแผนกฯ: เนื่องจากในการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีองค์คณะผู้พิพากษา 9 คน และมีเลขานุการองค์คณะซึ่งมีหน้าที่จัดเตรียมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับคดีให้แก่องค์คณะผู้พิพากษา ทำให้มีความจำเป็นต้องใช้เอกสารจำนวนมาก จึงได้พยายามนำเอาเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้สนับสนุนการทำงานให้มากที่สุด นอกจากนี้ คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เข้าสู่ศาลฎีกาเป็นคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชนและสื่อมวลชน ทำให้มักจะมีการวิเคราะห์หรือให้สัมภาษณ์ต่าง ๆ ที่อาจกระทบต่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ศาลจะต้องทำให้เกิดความสมดุลระหว่างสิทธิของคู่ความกับสิทธิการเสนอข่าวของสื่อมวลชน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการคัดกรองผู้เข้าไปนั่งฟังการพิจารณาอย่างเข้มงวด และห้ามนำเครื่องมือสื่อสารทุกชนิดเข้าในห้องพิจารณาโดยเด็ดขาด

สิ่งที่อยากจะฝากไปยังผู้อ่านจุลสารศาลฎีกาครับ

ประธานแผนกฯ: คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นคดีที่มีการไต่สวนและสืบพยานเช่นเดียวกับคดีในศาลชั้นต้น จึงมีความและประชาชนมาเข้าฟังการไต่สวนและติดต่อราชการกับทางแผนก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดสถานที่เพื่อใช้ในการติดต่อราชการให้เหมาะสม รวมถึงการปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยในคดีให้เหมาะสมตามหลักสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ การปฏิบัติงานของบุคลากรในแผนกจำเป็นต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง จึงต้องมีการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยแผนกได้จัดให้มีการศึกษาอบรมและดูงานทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่บุคลากรในแผนก ทั้งนี้ เพื่อมุ่งหวังให้แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั้งในด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและการบริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพเป็นธรรม และรวดเร็ว กระผมหวังว่าในโอกาสนี้จะทำให้ท่านผู้อ่านได้เข้าใจภารกิจ บทบาทหน้าที่ และกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากยิ่งขึ้นครับ

ขอพระคุณท่านประธานแผนกที่กรุณาสละเวลาให้สัมภาษณ์แก่จุลสารศาลฎีกาเป็นอย่างสูงครับ

คตจใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน แนวคำพิพากษาศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ภายหลัง รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีผลใช้บังคับ

อริคม อินทุภูติ

ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา

ภาพจาก <https://www.thebalance.com/the-u-s-debt-and-how-it-got-so-big-3305778>

การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นเรื่องที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทุกคนจำใจต้องกระทำ เมื่อถึงเวลาที่กฎหมายกำหนด แม้ว่าในอดีตที่ผ่านมา ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีส่วนใหญ่จะไม่เคยใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ และไม่เคยรับเงินทองหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่ควรรับจากใครแม้แต่บาทเดียวก็ตาม เพราะคงไม่มีใครอยากจะให้มีใครมารู้ว่าทรัพย์สินที่เราทำมาหาได้ มีอะไรบ้าง แต่การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินคงเป็นเรื่องที่มีอยู่ในระบบการเมืองและระบบราชการของไทยเรามาตั้งแต่โบราณนาน เพราะธนาคารโลก (World Bank) เคยทำการสำรวจในปี 2555 พบว่าประเทศที่มีกฎหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีจำนวนมากถึง 137 ประเทศ จาก 176 ประเทศที่ทำการสำรวจ (อ้างอิง Asset Declarations-Right2Info.org) แสดงว่าการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นมาตรการที่ได้รับการยอมรับกันทั่วโลกว่ามีประสิทธิภาพสูงที่สุดในการป้องกันการใช้อำนาจในทางทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง

ประเทศไทยนำมาตราการดังกล่าวมาใช้ตั้งแต่เมื่อปี 2518 มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งสำคัญยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เมื่อเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง หลังจากนั้นระบบการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเป็นลำดับ โดยรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2538 รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540 รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2550 และรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2560

ในส่วนบทลงโทษ ผู้ที่จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือยื่นเท็จนั้น รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540

เพิ่มบทลงโทษจากเดิมที่มีเพียงโทษทางอาญา ให้มีโทษทางการเมือง หรือที่เรียกกันว่ามาตรการบังคับทางการเมืองด้วย กล่าวคือให้พ้นจากตำแหน่ง และห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลา 5 ปีด้วย และกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่พิจารณาคดีที่มีคำขอให้ลงโทษดังกล่าวแก่ผู้จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือยื่นเท็จ โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ยื่นคำร้อง หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีหรือยื่นเท็จ ก็จะมีการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องผู้นั้นต่อศาลแขวงเพื่อให้ลงโทษทางอาญาต่อไป ต่อมาในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2550 ให้คดีประเภทนี้มาอยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพียงศาลเดียว โดยในหนังสือบันทึกเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 263 หน้า 254 มีหมายเหตุระบุว่า “..หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 แต่แก้ไขให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยแทนศาลรัฐธรรมนูญ เพราะจะต้องพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาด้วย”

ระบบการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2560 และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องยังคงมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับระบบการยื่นบัญชีตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2560 ความแตกต่างที่สำคัญคงมีเพียงว่า ในส่วนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีเพียง 2 ครั้ง คือเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากตำแหน่ง ในเรื่องของการเปิดเผยบัญชี มีการเพิ่มตำแหน่งที่ต้องเปิดเผยบัญชีอีกหลายตำแหน่ง ดังเช่น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ในส่วนของการพิจารณาพิพากษาคดี ให้คดีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเดิมอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ไปอยู่ในอำนาจ

ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย แต่ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุด คือในรัฐธรรมนูญ มาตรา 235 วรรคท้าย เพิ่มองค์ประกอบของการจงใจไม่ยื่นบัญชีหรือยื่นเท็จที่จะมีผลทำให้ต้องรับโทษทางการเมืองและโทษทางอาญาอีกประการหนึ่งว่า “...และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่า มีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วย” ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง คือในส่วนโทษทางการเมืองหรือมาตรการบังคับทางการเมือง นอกจากต้องพ้นจากตำแหน่งแล้ว ยังจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลา 10 ปีอีกด้วย

ในช่วงที่คดีจงใจไม่ยื่นบัญชีหรือยื่นเท็จอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ มีคดีประเภทนี้ขึ้นสู่ศาลรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น 35 คดี (ข้อมูลจากเว็บไซต์ศาลรัฐธรรมนูญ) และมีเพียงคดีเดียวที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ยกคำร้อง คือคดีตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 20/2544 อันเป็นคดีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น

การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามข้อกล่าวหาเกือบทุกคดี น่าจะเป็นเพราะศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำว่า “จงใจ” อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของความผิดในคดีประเภทนี้ หมายถึง “...เจตนาธรรมดาที่พิจารณาเพียงว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่รู้ว่ามีทรัพย์สินหรือหนี้สินดังกล่าวอยู่หรือไม่ เพียงผู้ถูกกล่าวหาไม่รู้สำนึกในการกระทำก็พอแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีเจตนาพิเศษ เนื่องจากรัฐธรรมนูญต้องการให้ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอย่างถูกต้องเท่านั้น” (คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 19/2544) ดังนั้นเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาทราบว่าตนมีทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น แต่ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นในบัญชีที่ต้องถือว่ามีความผิดแล้ว จะอ้างว่าหลงลืม ไม่ได้มีเจตนาปกปิดหรือยกเหตุใดมาเป็นข้อแก้ตัวไม่ได้

ต่อมาเมื่อคดีประเภทนี้มาอยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีคดีขึ้นสู่ศาลนี้ในช่วงระหว่างปี 2551 ถึง 2562 จำนวน 1,097 คดี (ข้อมูลจากเว็บไซต์ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง) คดีจำนวนดังกล่าว ปัจจุบันศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาแล้วเป็นส่วนใหญ่ และก่อนรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2560 มีผลใช้บังคับ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามคำร้องเกือบทั้งหมด ซึ่งน่าจะเป็นเพราะศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังถือหลักเช่นเดียวกับศาลรัฐธรรมนูญว่าคดีประเภทนี้พิจารณาเพียงว่า หากข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้นั้นรู้ว่ามีทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น แต่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือยื่นบัญชีแต่ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นในบัญชี ก็ถือว่ามีความผิดแล้ว

ก่อนรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 มีผลใช้บังคับ มีเพียง 2 คดี ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ยกคำร้อง คือคดี อม. 3/2552 เป็นกรณีในขณะขึ้นมูล คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่ได้ประกาศให้ตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาเป็นตำแหน่งที่ต้องยื่นบัญชี อันเป็นข้อผิดพลาดทางเทคนิค และคดี อม.22/2557 ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยกคำร้อง เพราะเหตุขณะยื่นบัญชีเป็นช่วงน้ำท่วมใหญ่ในกรุงเทพมหานคร อันเป็นเหตุสุดวิสัย เชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหามีความยากลำบากในการค้นหาเอกสารดังที่อ้าง ประกอบกับเมื่อพบเอกสารดังกล่าวก็ขอยื่นเพิ่มเติมทันที ซึ่งก็ต้องถือว่าเป็นการยกคำร้องที่ยังอยู่ภายใต้หลักการดังกล่าว เพราะหากไม่มีเรื่องน้ำท่วมใหญ่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคดียกเป็นข้ออ้างไม่ได้

แม้ภายหลังรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2560 มีผลใช้บังคับ คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคดีประเภทนี้ก็ยังคงเป็นไปตามแนวเดิม จนกระทั่งเมื่อเดือนมิถุนายน 2562 ที่ผ่านมา เริ่มมีคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่น่าบ่งบ่งชี้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2560 มาตรา 235 ตอนท้าย บัญญัติเพิ่มองค์ประกอบของการจงใจไม่ยื่นบัญชี หรือยื่นเท็จที่จะมีโทษทางการเมืองและโทษทางอาญา อีกประการหนึ่งว่า “...และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่า มีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วย” มาใช้ในทางที่เป็นคุณกับผู้ยื่นบัญชีโดยไม่ได้นำมาพิจารณาเพียงว่าผู้นั้นรู้หรือไม่รู้ว่ามีทรัพย์สินนั้น แต่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สิน หรือยื่นบัญชีแต่ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นในบัญชีเท่านั้น แต่ยังพิจารณาเลยไปถึงว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่ามีเจตนาที่จะปกปิดทรัพย์สินนั้นหรือไม่ ด้วยคดีแรก คือคดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ ที่อม.151/2562 ลงวันที่ 5 มิถุนายน 2562 เป็นกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จ กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา 1 ปี ในการดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเมืองครั้งแรก โดยผู้ถูกกล่าวหาไม่แสดงรายการหนี้บัตรเครดิตของคู่สมรสจำนวน 4 ใบ หนี้คงเหลือ ณ วันมีหน้าที่ยื่นบัญชี 23,421.48 บาท 6,569.82 บาท และ 3,077.26 บาท ตามลำดับ ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง วินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มีเจตนารมณ์ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อป้องกันปราบปรามการทุจริตและตรวจสอบถึงความสุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องเมื่อเปรียบเทียบหนี้สินบัตรเครดิตที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้แสดงในบัญชีกับจำนวนทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกกล่าวหาแสดงในบัญชีแล้ว ถือว่ารายการที่ไม่ได้แสดงเป็นเงินจำนวนเล็กน้อยมาก ทั้งเป็นทรัพย์สินของคู่สมรส มิใช่ของผู้ถูกกล่าวหาเอง และเป็นหนี้ที่เกิดจากการใช้จ่ายหมุนเวียนที่มีการเรียกเก็บและหักทอนบัญชีหรือชำระเป็นครั้งคราวในระยะสั้น พฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวจึงเชื่อว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่จงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเมืองยโสธร (ครั้งที่ 1) การกระทำของ

ผู้ถูกกล่าวหาจึงไม่เป็นความผิด แม้ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพก็ไม่อาจลงโทษได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 8 วรรคสาม เมื่อการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่เป็นความผิด จึงไม่อาจใช้มาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ พิพากษายกคำร้อง

หลังจากนั้นมีคดีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยโดยใช้หลักการเดียวกันตามมาอีก 2 คดี กล่าวคือ

คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ อม.164/2562 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2562 เป็นกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องว่าผู้ถูกกล่าวหาซึ่งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล จงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จ กรณีพ้นจากตำแหน่ง ไม่แสดงรายการสลากออมทรัพย์ ธ.ก.ส. จำนวน 4,000 บาท ของคู่สมรส และกรณีพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลมาแล้วเป็นเวลา 1 ปี ไม่แสดงรายการสลากออมทรัพย์ ธ.ก.ส. จำนวน 4,000 บาท ของคู่สมรส กับเงินลงทุนให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ว.ฟ. ของผู้ถูกกล่าวหาและคู่สมรสคนละ 250,000 บาท ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า กรณีพ้นจากตำแหน่ง ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีโดยไม่แสดงรายการสลากออมทรัพย์ ธ.ก.ส. จำนวน 4,000 บาท ของคู่สมรส ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงต่อผู้ร้องว่าคู่สมรสได้เปิดบัญชีไว้ในรูปแบบสลากออมทรัพย์ เป็นเวลานานแล้ว ทำให้เกิดความหลงผิดขึ้น องค์คณะเสียงข้างมากเห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มีเจตนารมณ์ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อป้องกันปราบปรามการทุจริตและตรวจสอบถึงความสุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง เมื่อเปรียบเทียบจำนวนเงินสลากออมทรัพย์ที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้แสดงในบัญชีกับจำนวนทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกกล่าวหาแสดงในบัญชีแล้ว ถือว่ารายการที่ไม่ได้แสดงเป็นเงินจำนวนไม่มาก ทั้งเป็นทรัพย์สินของคู่สมรสมิใช่ของผู้ถูกกล่าวหาเอง การไม่แสดงสลากออมทรัพย์ดังกล่าวจึงยังไม่มีพฤติการณ์อันควรเชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหาเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สิน การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาจึงไม่เป็นความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง (ครั้งที่ 1) แม้ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพก็ไม่อาจลงโทษได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2561 มาตรา 8 วรรคสาม เมื่อการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่เป็นความผิด จึงไม่อาจใช้มาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง (ครั้งที่ 1) มาแล้วเป็นเวลา 1 ปี หรือไม่ เห็นว่าเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2560 ที่แก้ไขใหม่ไม่ได้กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น ฯลฯ มีหน้าที่ยื่นบัญชีต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา 1 ปี จึงเป็นกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติภายหลังว่าการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งกระทำความผิดนั้นย่อมพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 และเมื่อการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่เป็นความผิดแล้ว จึงไม่อาจใช้มาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ พิพากษายกคำร้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ อม.208/2562 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2562 เป็นกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จ กรณีเข้ารับตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แสดงรายการเงินในบัญชีเงินฝากธนาคาร

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มีเจตนารมณ์ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อป้องกันปราบปรามการทุจริตและตรวจสอบถึงความสุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแล้ว ปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้แสดงรายการบัญชีเงินฝากธนาคารออมสิน สาขาสิงห์บุรี จำนวนเงิน 80.64 บาท และบัญชีเงินฝากธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาสิงห์บุรี จำนวนเงิน 3.61 บาท พฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าว เชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่จงใจยื่นบัญชีหรือยื่นเท็จ แม้ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ ก็ไม่อาจลงโทษได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2561 มาตรา 8 วรรคสาม และเมื่อการกระทำของผู้ถูกกล่าวหา ไม่เป็นความผิดแล้ว จึงไม่อาจใช้มาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ พิพากษายกคำร้อง

แนวคำพิพากษาคิดจึงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือยื่นเท็จที่เปลี่ยนแปลงไปตามคำพิพากษาทั้งสามคดี น่าจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2560 ที่ไม่ประสงค์จะให้ผู้ที่มิได้มีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น แต่เพราะหลงลืม หรือเข้าใจข้อกำหนดผิดพลาดไปบ้าง ทำให้ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นในบัญชี ต้องสูญเสียอนาคตทางการเมืองหรืออนาคตทางราชการ รวมทั้งต้องถูกลงโทษทางอาญาและมาตรการบังคับทางการเมือง และแนวคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ น่าจะมีได้ ทำให้ระบบการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของประเทศเสื่อมประสิทธิภาพลง เพราะผู้ที่มิได้เจตนาปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบจริง ๆ

หรือแสดงรายการหนี้สินที่ไม่ได้มีอยู่จริงเพื่อเตรียมการทุจริต ยังคงต้องพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ และถูกลงโทษทางอาญาและมาตรการบังคับทางการเมืองเช่นเดิม

ไกรสร พันธุ์ยาว

นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ

ในปัจจุบันโลกกำลังเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญ ในการดำเนินชีวิตในทุก ๆ ด้าน ศาลยุติธรรมจึง เล็งเห็นความสำคัญในการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ และพัฒนานวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการพิจารณาคดี ของศาลยุติธรรม ในปี 2563 (ค.ศ. 2020) สำนักงานศาลยุติธรรมได้วางเป้าหมายให้ ศาลยุติธรรมเป็นศาลดิจิทัล (Digital Court) โดยได้ พัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน พร้อมเตรียมความพร้อมของบุคลากรใน องค์กร โดยเฉพาะกระบวนการทางความคิด (Mindset) เพราะมีส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงและผลักดันให้ศาลยุติธรรม ไปสู่ D-Court สำนักงานศาลยุติธรรมจึงได้ คิดค้นรูปแบบการให้บริการแบบใหม่ของ ศาลยุติธรรม โดยคำนึงประโยชน์สูงสุดของ ประชาชน ศาลยุติธรรมจะเป็นศาลดิจิทัลได้นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกันระหว่างองค์กร ภาครัฐ มีการพัฒนากฎระเบียบภาครัฐ หลักเกณฑ์ และวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และที่สำคัญคือความปลอดภัยทาง Cyber เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจได้ว่า ข้อมูลของศาลยุติธรรมทางระบบออนไลน์ มีความน่าเชื่อถือ

การดำเนินการตามแผนเพื่อให้ เกิดเป็น D-Court 2020 และเพื่อให้ก้าวทัน ตามเทคโนโลยีปัจจุบัน ศาลยุติธรรม จึงต้องปรับระบบกระบวนการทำงาน E-Court ของศาลยุติธรรม ซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งของ D-Court ให้เป็นไปตามแผน ศาลยุติธรรมจึงได้กำหนดแนวทางการ พัฒนาไปสู่ D-Court ดังนี้

1. พัฒนาศักยภาพ โดยพัฒนาทักษะ Digital Skill บุคลากรเรียนรู้การทำงาน เป็นทีม การสร้าง Mindset แก่บุคลากรให้ พร้อมรับการปรับเปลี่ยนวิถีคิด วิธีการทำงาน

2. ปรับเปลี่ยนขั้นตอนกระบวนการทำงาน โดยกำหนดให้ใช้รูปแบบการเรียนรู้และพัฒนา ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้อื่น สอนงาน และฝึกอบรม กำหนดให้ศาลยุติธรรม

3. พัฒนากฎระเบียบเพื่อให้รองรับกับ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยกำหนด แนวทางการบริหารจัดการสำนวนคดีเพื่อลด การใช้กระดาษ และลดภาระในการจัดเก็บ เอกสารศาลชั้นต้น การส่งเอกสารและ ประกาศนัดไต่สวนโดยวิธีลงโฆษณาทางสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ หลักเกณฑ์และวิธีการ ดำเนินงานเกี่ยวกับหมายจับผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์ และการดำเนินการเกี่ยวกับสำนวนความและเอกสารด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์

4. การนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ให้ศาลมี โปรแกรมระบบสารสนเทศสำนวนคดี มีมาตรฐานเดียวกัน เชื่อมโยงข้อมูลได้มี ประสิทธิภาพ ทุกชั้นศาลสามารถให้บริการ คัด/ถ่ายคำพิพากษาและสำนวนในลักษณะ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์โดยผ่านระบบ ออนไลน์

ที่มา: <https://iprd.coj.go.th>

<https://www.facebook.com/pr.coj>

เล่าเรื่องจากเมืองนอก AIX-EN-PROVENCE

ผู้

เขียนขอถ่ายถอดประสบการณ์ที่ได้รับโอกาสจากท่านประธานศาลฎีกา ท่านประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และสำนักงานศาลยุติธรรมให้เข้ารับการอบรมดูงานในโครงการฝึกอบรมสำหรับข้าราชการตุลาการ หลักสูตร “กฎหมายเกี่ยวกับคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ณ Aix-Marseille University สาธารณรัฐฝรั่งเศส ระหว่างวันที่ 15-30 มิถุนายน 2562 คณะอบรมออกเดินทางในวันที่ 15 มิถุนายน 2562 จากสนามบินสุวรรณภูมิด้วยสายการบิน Turkish Airlines เที่ยวบินที่ TK 69 พร้อมคณะผู้สังเกตการณ์และผู้เข้ารับการอบรมรวม 35 ท่าน คณะเดินทางถึงท่าอากาศยาน Istanbul สาธารณรัฐตุรกี ในวันที่ 16 มิถุนายน 2562 เวลา 05.20 น. และเดินทางต่อโดยสายการบิน Turkish Airlines เที่ยวบินที่ TK 1365 ถึงท่าอากาศยาน Marseille Provence โดยมีคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย Aix Marseille มาให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น นำโดย Prof. Jean-Pierre Gasnier ใช้เวลาเดินทางเข้าเมืองประมาณ 40 นาที ถึงเมือง Aix-en-Provence ในช่วงเวลาเที่ยงของวันเดียวกัน จึงได้มีโอกาสรับประทานอาหารกลางวันและเดินชมเมือง ขณะเดินในเมืองจะได้บรรยากาศของความเป็นเมืองเล็ก ๆ ที่มีกลิ่นอายเมืองเก่าที่สวยงามและมีชีวิตชีวา ถนนสองข้างทางเรียงรายไปด้วยต้นไม้ที่ร่มรื่น คาเฟ่ ร้านอาหาร และร้านบูติกเก๋ ๆ จึงเหมาะกับการนั่งทานอาหารพูดคุย และเดินเล่นชิลล์ ๆ เมืองนี้มีน้ำพุหลายแห่ง จนได้ชื่อว่า City of a thousand fountains และยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์มากมาย จากนั้นจึงเดินทางเข้าพัก ณ Golden Tulip Hotel หลักสูตรนี้ใช้เวลาในการเข้ารับการอบรมรวม 10 วัน ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองในสาธารณรัฐฝรั่งเศส การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ชนัญชิตา ณ ระนอง

ผู้ฝึกภาษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้ฝึกภาษาศาลฎีกา

วรรณิยา อัดตาทกุล

ผู้ฝึกภาษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้ฝึกภาษาศาลฎีกา

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตและคอร์รัปชันในตำแหน่งหน้าที่ของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งได้เรียนรู้ถึงระบบ
การดำเนินการพิจารณาคดีแบบไต่สวนของสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ในแต่ละวันหลังจากการอบรมเสร็จในช่วงเวลาประมาณ 16.00 น.
ทางมหาวิทยาลัยได้อำนวยความสะดวกจัดรถรับส่ง พร้อมเจ้าหน้าที่และ
นักศึกษาของมหาวิทยาลัยพาคณะผู้เข้ารับการอบรมเข้าเยี่ยมชมสถานที่
สำคัญต่าง ๆ ในเมือง อาทิ Manufacture of Traditional “Santons
Fouques” จึงได้มีโอกาสดูงานฝีมือที่มีชื่อเสียงโด่งดังของแคว้น Provence
ที่สืบทอดกันมายาวนานตั้งแต่สมัยโบราณอย่าง “ตุ๊กตา The Santons”
คณะอบรมได้รับอนุญาตให้เข้าไปในห้องทำงานของช่างที่สืบทอดกิจการ
ของครอบครัวต่อมา และได้รับการอธิบายและเห็นถึงวิธีการขั้นตอนการทำ
ตุ๊กตาตัวจิ๋ว ซึ่งเป็นเสมือนส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมของแคว้นโดยละเอียด และ
ได้มีโอกาสได้เข้าชม Hotel de Caumont-Art Centre ซึ่งเดิมเป็นโรงแรมเก่า
ที่ได้รับการตกแต่งใหม่อย่างสวยงาม และเปิดให้บุคคลทั่วไปได้เข้าชม
ในวันที่คณะอบรมเข้าเยี่ยมชมเป็นช่วงที่มีการจัดแสดงผลงานของศิลปิน
ระดับโลกหลายท่าน อย่าง Picasso ซึ่งทาง Hotel de Caumont ได้นำ
ภาพที่สวยงาม และหาดูได้ยากมาจัดแสดง นอกจากนี้ ภายใน Hotel de
Caumont ยังมีร้านค้าแฟชั่นน่ารัก ๆ และสวนที่จัดตกแต่งไว้อย่างสวยงาม
เหมาะสำหรับผู้ที่ชอบถ่ายภาพ และก่อนออกจาก Hotel de Caumont
ยังเจอด่านร้านขายของกระจุกกระจิกให้ละล่ายทรัพย์อีกด้วย

ในช่วงเวลาที่ได้รับชมการอบรมตรงกับเทศกาลดนตรี Fête de la
Musique ซึ่งเป็นมหกรรมดนตรีกลางแจ้งที่โด่งดังของสาธารณรัฐฝรั่งเศส
จัดแสดงขึ้นทุกปี มีการแสดงดนตรีหลากหลายประเภท ภายใต้บรรยากาศ
ที่สนุกสนานเป็นกันเอง

ในวันเสาร์มหาวิทยาลัยได้จัดรถบัสพาคณะอบรมเข้าเมือง Marseille
ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 40 นาที มีโอกาสได้เข้าชม MuCEM Museum
(The Museum of European and Mediterranean Civilization)
ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์อารยธรรมยุโรปและเมดิเตอร์เรเนียน ตั้งอยู่บริเวณป้อม
ปราการ Fort Saint-Jean Marseille เป็นสถาปัตยกรรมชิ้นแรกที่สร้าง
ด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กที่มีลวดลายที่สวยงามรอบทั้งอาคาร และด้วย
จุดเด่นนี้ทำให้ภายในตึกมีช่องแสงและลมพัดภายในตลอดเวลา ในช่วงเย็น
วันนั้น คณะจึงได้มีโอกาสเดินชมเมือง Marseille ซึ่งเป็นเมืองท่าที่ใหญ่
เป็นอันดับ 2 ของประเทศฝรั่งเศสริมทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เมือง Marseille
มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหลายแห่ง เช่น มหาวิหาร Notre Dame
de la Garde, โบสถ์ Cathedrale de la Major, ป้อมปราสาท Abbaye
Saint Victor และที่สำคัญย่านท่าเรือเก่า Vallon des Auffes

ในวันอาทิตย์ช่วงเช้า มหาวิทยาลัยได้จัดรถบัสรับคณะอบรม
เดินทางไปที่เมือง Cassis เมืองเล็ก ๆ ที่ไม่ไกลจากเมือง Marseille และ

ได้ไปเยี่ยมชมไร่องุ่นและโรงผลิตไวน์ชื่อ A Winery, Clos d’Albizzay
ภายในเมืองเป็นย่านเมืองเก่าที่มีร้านค้ามากมาย ขายสินค้าอันเป็น
เอกลักษณ์ของแคว้น Provence และเป็นท่าจอดเรือที่เป็นจุดเริ่มต้น
ของคณะอบรมในการล่องเรือชมทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและหน้าผา
หินที่สวยงาม หรือที่เรียกว่า les Calanques ผู้เขียนและคณะอบรม
รู้สึกประทับใจในความงดงามของเมืองเป็นอย่างมาก แม้ในช่วงเวลา
ดังกล่าวจะเป็นช่วงเวลาที่ยากลำบาก แต่พวกเราทุกคนต่างขึ้นไป
ชั้นดาดฟ้าของเรือเพื่อถ่ายภาพบรรยากาศธรรมชาติของหน้าผา
กลางทะเลเก็บไว้เป็นความทรงจำ ตรงกับคำกล่าวของนักเขียน
รางวัลโนเบลชาวฝรั่งเศส Frédéric Mistral ที่กล่าวไว้ว่า “Qui a
vu paris, s’il n’a pas vu Cassis, n’a rien vu” หมายความว่า
“ใครได้เห็นปารีส ถ้าไม่ได้เห็น Cassis ถือว่าไม่ได้เห็นอะไรเลย”

ที่พลาดไม่ได้คือการเดินช้อปปิ้งซื้อของฝาก ซึ่ง Provence
เป็นสถานที่ที่ติดในการค้นหาของที่ระลึกดั้งเดิม ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์
ลาเวนเดอร์ เนื่องจากในเมืองมีทุ่งลาเวนเดอร์อยู่หลายแห่ง ผ้าโพ
วองชัล และสบู่ Marseille (Savon) ซึ่งเป็นของท้องถิ่นที่มี
หลากหลายกลิ่นและหลากหลายรูปแบบให้เลือก โดยสามารถ
หาได้ในตลาดที่เมือง Aix ที่ La Rotonde ทำให้ได้เห็นวิถีชีวิตแบบ
ดั้งเดิมที่เรียบง่ายของชาวฝรั่งเศสในอีกมุมหนึ่ง

สุดท้ายนี้การอบรมหลักสูตร “กฎหมายเกี่ยวกับคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ปิดฉากอย่างเป็นทางการ
ด้วยการจัดเลี้ยงอย่างอบอุ่นและเป็นกันเองของมหาวิทยาลัย นำโดย
Prof.Dominique Augey (Deputy Major of Aix-en-Provence)
Prof.Jean-Philippe Agresti (Dean of the Faculty of Law,
Vice-President of the University) Prof.Claude-Albéric
Maetz และ Prof.Jean-Pierre Gasnier ด้วยพิธีการมอบ
ประกาศนียบัตรให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม สิ่งที่น่าประทับใจในพิธี
ดังกล่าวเป็นอย่างมาก คือการแสดงออกถึงความสัมพันธ์อันดี
ระหว่างคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยกับผู้ที่เข้ารับ
การอบรมด้วยการร่วมกันขับร้องเพลงภาษาฝรั่งเศสและภาษาไทย
ที่มีความหมายถึงความผูกพันของเพื่อนและการร่วมแบบไทย ๆ
ด้วยกันอย่างสนุกสนานครื้นเครง จนในวันที่ 29 มิถุนายน 2562
คณะผู้เข้ารับการอบรมออกเดินทางจากท่าอากาศยาน Nice Côte
d’Azur ด้วยสายการบิน Turkish Airlines เที่ยวบินที่ TK 1816
ถึงท่าอากาศยาน Istanbul สาธารณรัฐตุรกี และเดินทางต่อด้วย
สายการบิน Turkish Airlines เที่ยวบินที่ TK 68 ถึงประเทศไทย
โดยสวัสดิภาพ

ปัทมกะ

นางนิตยา ทองสุก

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลฎีกา

พรประภา ทรงฤกษ์

นิตกร

เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2562 สำนักอำนวยการประจำศาลฎีกาได้มีการเปลี่ยนผู้บริหารคนใหม่แทนตำแหน่งเดิม คือ ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลฎีกา เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้รู้จักกับท่านผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลฎีกาคนใหม่ และเข้าใจถึงการทำงานของท่าน จุลสารศาลฎีกาฉบับนี้จึงได้ขอสัมภาษณ์ท่านผู้อำนวยการ นางนิตยา ทองสุก ถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่น่าสนใจให้ทุกท่านได้ทราบ

ขอให้ท่านผู้อ่านอยากรู้ถึงประวัติการทำงานที่ผ่านมาให้ทราบหน่อยค่ะ

ผู้อำนวยการ: ผอ. เริ่มรับราชการในปี 2529 เป็นหน้าบัลลังก์ที่ศาลอาญา หลังจากนั้นก็มาปรับเปลี่ยนเป็นนิติกรงานประชาสัมพันธ์ ที่ศาลอาญา เป็นเวลา 14 ปี หลังจากนั้นย้ายไปดำรงตำแหน่งนิติกร ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 4 ในส่วนคำสั่งคำร้องเป็นเวลา 2 ปี 6 เดือน ต่อมาย้ายมาที่ศาลอาญากรุงเทพใต้ เป็นหัวหน้าฝ่ายงานสารบรรณ เป็นเวลา 7 เดือน และตั้งแต่ปี 2547-2555 ได้ย้ายมาอยู่ที่ศาลฎีกา เป็นเวลา 8 ปี ในตำแหน่งนิติกร โดยเป็นหัวหน้าส่วนคำสั่งคำร้องและหัวหน้าส่วนคดีในขณะนั้น หลังจากนั้นย้ายไปเป็นหัวหน้าส่วนงานไกลเกลี่ยที่ศาลแขวงนนทบุรี เป็นเวลาประมาณ 2 ปี ในปี 2557 ไปเป็น

รู้จักกับผู้อำนวยการ สำนักอำนวยการประจำศาลฎีกา

ผู้อำนวยการศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพิษณุโลก เป็นเวลา 1 ปี 10 เดือน และย้ายไปเป็นผู้อำนวยการศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครนายก เป็นเวลา 2 ปี วันที่ 1 ตุลาคม 2561 เป็นผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมงานตุลาการเป็นเวลา 6 เดือน และวันที่ 1 เมษายน 2562 เป็นผู้อำนวยการสำนักอนุญาตตุลาการเป็นเวลา 6 เดือน หลังจากนั้นตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2562 ก็มาเป็นผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลฎีกา

คติพจน์ประจำใจที่ท่านยึดถือในการทำงานคืออะไร:

ผู้อำนวยการ: คติพจน์ประจำใจที่ ผอ. ยึดถือในการทำงานของ ผอ. คือ ทำวันนี้ให้ดีที่สุด และทำให้ตัวเองมีความสุขกับการทำงาน

แนวทางหรือหลักการที่ยึดถือ และนำมาปรับใช้ในการทำงานมาโดยตลอดของท่านคืออะไร:

ผู้อำนวยการ: แนวทางของ ผอ. ก็คือตั้งใจทำงานให้ดีที่สุด ผอ. จะมีความสุขกับการทำงาน คือคิดบวก ครั้งใดที่เราได้รับงานหรือภารกิจหนัก ก็ถือว่าเป็นโอกาสของเราที่ได้แสดงความสามารถ แต่ถ้าครั้งใดที่เราได้รับงานหรือภารกิจน้อย ก็ถือว่าเป็นโชคของเรา

แนวทางที่ท่านใช้ในการทำงานในศาลฎีกาเป็นอย่างไร:

ผู้อำนวยการ: แนวทางที่ ผอ. ใช้ในการทำงานในศาลฎีกา คือปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร ดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามนโยบาย รับฟังปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทุกส่วนงานทำงานอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานในศาลฎีกา และแนวทางแก้ไขของท่านมีอะไรบ้าง:

ผู้อำนวยการ: ศาลฎีกาเท่าที่ทราบคือ ปริมาณคนของเรามากกว่าที่อื่น การบริหารคนคือเรื่องที่น่าสนใจ นโยบายก็คือจะรับฟังปัญหา และนำมาวิเคราะห์ว่าปัญหานี้เกิดจากอะไร นำเสนอผู้บริหาร พร้อมทั้งหาแนวทางพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ

ท่านมีสิ่งใดฝากไปยังผู้อ่านจุลสารศาลฎีกาบ้างไหม:

ผู้อำนวยการ: อยากฝากท่านผู้อ่านจุลสารศาลฎีกาว่าบางคนคิดว่าตนเองทำงานไม่ตรงกับกรอบ หรือคิดว่างานเราหนักกว่าคนอื่น คนอื่นทำงานน้อยกว่าเรา ก็ให้มองแบบคิดบวกว่าถ้าเราทำงานมากกว่าคนอื่นเท่ากับว่าเราได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใหญ่ ซึ่งถ้าเรายังทำงานมาก โดยเฉพาะน้อง ๆ เจ้าหน้าที่ ยิ่งทำงานมากก็เหมือนเป็นการเพิ่มศักยภาพของเราเอง วันหนึ่งน้อง ๆ ต้องเติบโตในหน้าที่

การงาน ประสบการณ์
ที่เราได้มาจากศาลฎีกา
จะนำไปพัฒนาตัวเอง
ให้มีประสิทธิภาพ
มากยิ่งขึ้น

รอบรู้ศาลฎีกา

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประธานพระวโรกาสให้นายไสลเกษ วัฒนพันธุ์ ประธานศาลฎีกา พร้อมคณะผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่เข้าเฝ้าถวายสักการะ เนื่องในโอกาสที่นายไสลเกษ วัฒนพันธุ์ เข้ารับตำแหน่งประธานศาลฎีกา เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2562 ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐินให้ศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม โดยนายไสลเกษ วัฒนพันธุ์ ประธานศาลฎีกา เป็นประธานในพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ประจำปี 2562 พร้อมด้วยคณะข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม และประชาชนเข้าร่วมพิธีเป็นจำนวนมาก เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2562 ณ พระอุโบสถ วัดสร้อยทอง กรุงเทพมหานคร

นายไสลเกษ วัฒนพันธุ์ ประธานศาลฎีกา นำคณะข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ทูลเกล้าฯ ถวายแจกันดอกไม้และลงนามถวายพระพรพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ ให้ทรงหายจากพระอาการประชวรในเร็ววัน เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2562 ณ อาคารภูมิสิริมังคลานุสรณ์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร

นายไสลเกษ วัฒนพันธุ์ ประธานศาลฎีกา พร้อมภริยาผู้บริหารศาลยุติธรรม และผู้บริหารสำนักงานศาลยุติธรรม ร่วมทำบุญตักบาตรพระสงฆ์และสามเณรจำนวน 457 รูป ในพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลเนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2562 ณ ท้องสนามหลวง

นายไสลเกษ วัฒนพันธุ์ ประธานศาลฎีกา เป็นประธานเปิดการอบรมหลักสูตร “ผู้พิพากษาศาลฎีกา” และบรรยายพิเศษเรื่องวิสัยทัศน์และนโยบายประธานศาลฎีกา เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2562 ณ ห้องประชุมสนามหลวง อาคารศาลยุติธรรม ศาลฎีกา

นายไสลเกษ วัฒนพันธุ์ ประธานศาลฎีกา พร้อมด้วยคณะผู้บริหารศาลฎีกา ทูลเกล้าฯ ถวายแจกันดอกไม้และลงนามถวายพระพรสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ในโอกาสที่พระองค์ท่านเสด็จไปประทับรักษาพระอาการประชวร เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2562 ณ โรงพยาบาลจุฬารักษ์

สกนธ์ เรืองนุเม

หัวหน้ากลุ่มงานประชาสัมพันธ์

จุลสารศาลฎีกา ตุลาคม - ธันวาคม 2562 | 21

ถามมา-ตอบไป

รัฐพล ทองมาก

หัวหน้าส่วนคำสับคำร้อง

พัชรินทร์ นิธิพิเชฐ

หัวหน้าส่วนบริหารจัดการคดี

คำถาม

คดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2558 ใช้บังคับ เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ภายหลังจากพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แล้วการฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่เกิดขึ้นภายหลัง ต้องบังคับตามพระราชบัญญัติดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำสั่ง (ขออนุญาตฎีกา) ที่ ครพ. 2754/2562 ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2558 ใช้บังคับ การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้กระทำได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา และการขออนุญาตฎีกา ให้ยื่นคำร้อง พร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้น แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 247 จึงเป็นอำนาจเฉพาะของศาลฎีกาเท่านั้นที่จะพิจารณาสั่งคำร้องและรับฎีกา แม้คดีนี้โจทก์ฟ้องยื่นฟ้องตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม 2554 ก่อนแก้ไขบทบัญญัติดังกล่าว แต่คดีถึงที่สุดแล้วตามคำพิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้อ่านเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2558 และตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2558 มาตรา 9 บัญญัติว่าบรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามกฎหมาย ซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด หมายความว่า การฎีกาในคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แต่คดียังไม่ถึงที่สุด และศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายหลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้กฎหมายเดิมก่อนแก้ไขบังคับ แต่หลังจากคดีถึงที่สุดและพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้ว การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่เกิดขึ้นภายหลัง ต้องบังคับตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องนี้ เมื่อคดีถึงที่สุด และภายหลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้ว การฎีกาของผู้ร้องจึงต้องบังคับตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ร้องจะฎีกาได้จะต้องยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกา และได้รับอนุญาตจากศาลฎีกาตามบทบัญญัติที่แก้ไขใหม่ แต่ผู้ร้องยื่นฎีกานี้โดยมิได้ยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกา จึงเป็นการไม่ชอบด้วยบทบัญญัติดังกล่าวที่ศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกาของผู้ร้อง และรับคำแก้ฎีกาของจำเลยมาเป็นการ

ไม่ถูกต้อง ศาลฎีกาชอบที่จะยกคำสั่งของศาลชั้นต้น และมีคำสั่งใหม่ให้ถูกต้องต่อไป

คำถาม

เมื่อคู่ความยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกา พร้อมกับคำฟ้องฎีกา โดยไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล และเสียค่าศาลชั้นฎีกามาไม่ครบถ้วน ศาลชั้นต้นส่งสำนวนมายังศาลฎีกาโดยไม่ได้ดำเนินการให้ชำระค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาให้ครบถ้วน ขอบด้วยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตคดีแพ่งหรือไม่

คำตอบ ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ท.354/2562 จำเลยยื่นขออนุญาตฎีกา พร้อมคำฟ้องฎีกา โดยขอให้ยกฟ้องโจทก์และขอให้บังคับตามฟ้องแย้งของจำเลยด้วย เมื่อที่ดินพิพาทมีราคา 100,000 บาท จำเลยจึงต้องเสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาตามทุนทรัพย์ทั้งตามฟ้องของโจทก์เป็นเงิน 2,100 บาท และตามฟ้องแย้งของจำเลยอีก 2,000 บาท แต่จำเลยชำระค่าขึ้นศาลชั้นฎีกามาเพียงในส่วนของการฟ้องแย้งเป็นการไม่ถูกต้องให้รวบถ้อยคำสำนวนคดีศาลชั้นต้นเพื่อดำเนินการให้จำเลยชำระค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาเพิ่มเติมจนครบถ้วน ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. 2558 ข้อ 7 และข้อ 8¹

คำถาม

จากคำถามเดิม ศาลชั้นต้นกำหนดระยะเวลาให้คู่ความชำระค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาแล้ว แต่คู่ความไม่ปฏิบัติตาม ศาลฎีกาจะรับคำร้องขออนุญาตฎีกา และฎีกาไว้วินิจฉัย ได้หรือไม่

คำตอบ ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำสั่ง (ขออนุญาตฎีกา) ที่ ครพ.708/2562 จำเลยทั้งสิบสี่ไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล ไม่เสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาในกำหนดระยะเวลาที่ศาลชั้นต้นอนุญาตให้ขยายระยะเวลาวางเงิน พร้อมคำฟ้องฎีกา ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. 2558 ข้อ 7 จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้อง และไม่รับฎีกา

¹ ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. 2558

ข้อ 7 ผู้ร้องต้องยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาโดยเสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกา และต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับคำฟ้องฎีกานั้นด้วย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

ถ้าผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมสำนวนความไปยังศาลฎีกา กรณีเช่นว่านี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งไม่รับคำร้องและไม่รับฎีกาโดยส่งคืนคำขึ้นศาลชั้นฎีกาทั้งหมด หากมิให้แก่ผู้ร้อง

ข้อ 8 ให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจตรวจคำร้องและคำฟ้องฎีกา และมีคำสั่งตามมาตรา 18 หากผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องและคำฟ้องฎีกาดังกล่าวพร้อมสำนวนความไปยังศาลฎีกา เพื่อพิจารณา

สั่งต่อไป

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นถูกต้อง ให้มีคำสั่งไม่รับคำร้องและไม่รับฎีกา หรือถ้าไม่มีคำร้องก็ไม่รับฎีกา และส่งคืนคำขึ้นศาลชั้นฎีกาทั้งหมด หากมิให้แก่ผู้ร้อง

รอบรั้วอร่อย

เรื่องสิทธิ์ ตันกาญจนานุรักษ์

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ต้น

ต้นเดือนกันยายนที่ผ่านมา บก. ได้รับการติดต่อจากท่านอัม หรือท่านอัมภัสชา ดิษฐอำนาจ ว่าจะมาปรึกษาหารือเกี่ยวกับงานสมาคมกฎหมายอาเซียน (ASEAN Law Association) หรือ ALA ที่ศาลฎีกา โดยมีท่านอัม จริมจิต พันธทวี ซึ่งดูแลสำนักงานการต่างประเทศ ของสำนักงานศาลยุติธรรม และท่านโอ สุชาติพิพ ยุทธโยธิน แห่งสำนักประธานศาลฎีกา เข้าร่วมปรึกษารื้อหรือดัดแปลงอาคารหรือกันจะเสร็จจึ้นก็เป็นเวลาใกล้เคียง บก. ในฐานะอาวโสกว่าใครก็รับเป็นเจ้ามีอาหารกลางวัน ชักชวนกันเสร็จสรรพก็พากันไปร้าน Alice Café พักต้อยบนถนนเฟื่องนคร หลังวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร ร้านนี้บก. ขับรถผ่านหลายครั้งหลายหน แต่ไม่มีโอกาสแวะเสียที ครั้นนี้จึงเป็นโอกาสที่ดี ร้าน Alice Café นี้เป็นคาเฟ่เปิดใหม่สไตล์โฮมมี่ อยู่ชั้นล่างของ ISSARA by D Hostel บรรยากาศโปร่งโล่งสบาย ให้ความรู้สึกผ่อนคลายด้วยกระจกใสที่ล้อมรอบบริเวณร้าน ประดับด้วยหลอดไฟสีส้ม และใช้เฟอร์นิเจอร์ไม้ โทนสีอบอุ่นสบายตา เหมาะแก่การมานั่งจิบเครื่องดื่ม ทานอาหารท่ามกลางบรรยากาศอบอุ่นพร้อมกับชมความงดงามด้านสถาปัตยกรรมทั้งวัดวาอาราม และความคลาสสิกของตึกกรมบ้านช่องของชุมชนในละแวกนี้ คณะร่วมรับประทานอาหารกลางวันจึงสั่งเป็นอาหารจานเดียวมาแชร์กันทาน ประกอบด้วย สเปกเกตตีต้มยำกุ้ง (185 บาท) ข้าวผัดสับปะรด (245 บาท) ข้าวผัดเขียวหวานไก่ (155 บาท) เฟสโต้กุ้ง (185 บาท) โดยมีปอเปี๊ยะทอด (150 บาท) เป็น appetizer รสชาติโดยรวมไม่จัดจ้านเท่าไร คงเป็นเพราะลูกค้าส่วนใหญ่ น่าจะเป็นชาวต่างชาติ แต่ก็ทานกันหมดเกลี้ยงทุกจาน ที่จริงทางร้านมีขนมกับน้ำชา กาแฟด้วย แต่เนื่องจากร้านข้าง ๆ ถัดไป 3-4 ห้อง มีร้านกาแฟที่น่าสนใจใครลองอยู่อีก

ร้านหนึ่ง จึงพากันไปต่อที่ร้าน Simiao Kafei อ่านว่า “ซีเมี่ยว คาเฟีย” แปลว่าร้านกาแฟข้างวัด ตัวอาคารเป็นสถาปัตยกรรมโบราณ อายุมากกว่าร้อยปีที่ยังคง

งดงามด้วยความคลาสสิก ปรับปรุงให้ดูทันสมัย ดึงดูดสายตาผู้พบเห็นให้ได้ลึกลับประตู่เข้าไปชิมชั้บรรยากาศด้านใน ซึ่งตกแต่งให้ได้กลิ่นอายสไตล์ oriental แบบจีน โดดเด่นด้วยหน้าต่างทรงกลมขนาดใหญ่และเคาน์เตอร์ดีไซน์แบบตะวันตก พร้อมภาพวาดหญิงสาวในชุดกี่เพ้าบนผนังปูนเปลือยที่ชวนให้ไปถ่ายเซลฟี่แก่ทุกคนที่ได้เห็น ร้านนี้มีเมนูแนะนำเป็น Piccola Hot Latte (100 บาท) กาแฟนมแก้วเล็กที่ใช้เมล็ดกาแฟ blend ชนิดพิเศษ ทำให้มีรสชาติของดาร์กช็อกโกแลต และกลิ่นหอมติดปลายลิ้นของน้ำผึ้ง ดอกไม้แห้ง และเบอร์รี่แห้ง ตามมาด้วยก๊กเพีย (180 บาท) เครื่องดื่มชิกเกนเจอร์เย็นชื่นใจที่มีส่วนผสมของเก็กฮวย cold brew กับ black honey cold brew นอกจากนี้ยังมีขนมอบสดใหม่ทุกวันอย่าง ปังจีบ (85 บาท) ขนมปังกรอบที่นำมาทอไส้แฮมและชีสแบบไวท์ซอสด้านใน แล้วใช้วิธีจับจีบ อบร้อน จนชีสไหลเยิ้ม หรือบลูเบอร์รี่ชีสเค้ก (85 บาท) ชีสเค้กที่เต็มไปด้วยผลบลูเบอร์รี่สดลูกใหญ่บนเนื้อเค้กนุ่มละมุนได้รสเปรี้ยวอมหวาน ผสานกันอย่างลงตัว จบมือน้อยอย่างอิมอร้อยได้บรรยากาศที่ไม่น่าพลาดนะครับ ฟิน้อง โทรสอบถามเส้นทาง และจองที่นั่งทั้ง 2 ร้าน ได้ที่ 0 2622 3635 และ 08 3995 2000

รสชาติอาหาร ★★★★★
บรรยากาศ ★★★★★
ความคุ้มค่า ★★★★★

Hi Court

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีที่ 6 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2562

นโยบายประธานศาลฎีกา

นายสกลเกษ วัฒนพันธุ์

ข้อ 1. ยุกระดับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหาและจำเลย โดยคำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม และความสงบสุขของสังคม

ข้อ 2. ยุกระดับมาตรฐานการพิจารณาพิพากษาคดี เพื่อให้ความยุติธรรม เป็นที่ประจักษ์

ข้อ 3. นำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการอำนวยความสะดวก การพิจารณาพิพากษาคดี และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยคำนึงถึงช่องทางอื่นที่สะดวกและประหยัดสำหรับประชาชนที่ยังไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้

ข้อ 4. เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการบริหารงานบุคคลด้วยการสร้างสมดุระหว่างจริยธรรม ระบบอาวุโส และความรู้ความสามารถ

ข้อ 5. สนับสนุนบทบาทของศาลในการบังคับใช้กฎหมายที่ส่งเสริมรักษาสิ่งแวดล้อม และที่ไม่ก่อการหรือเป็นผลร้ายต่อประชาชนและสังคม